

SAVET ZA ŠTAMPU

Komisija za žalbe

Br. 77

26.4.2018.

Beograd

ZAPISNIK

Sa 76. sednice Komisije za žalbe, održane 26.4.2018. godine, sa početkom u 18 sati u prostorijama Saveta za štampu

Prisutni svi članovi Komisije: Zlatko Čobović, Stojan Marković, Tamara Skrozza, Vlado Mareš, Vera Barišić-Popović, Petar Jeremić, Ljiljana Smajlović, Ivana Stjelja, Vera Didanović, Dragan Đorđević i Nevena Krivokapić.

Ostali prisutni: Nevena Vuković iz advokatske kancelarije „Stojković“, koja zastupa „Blic“ i Gordana Novaković, generalna sekretarka Saveta za štampu

Dnevni red:

1. Razmatranje žalbe Beogradskog centra za ljudska prava na komentare objavljene na Fejsbuk strani dnevnog lista „Blic“
2. Razmatranje žalbe Gej lezbejskog info centra na tekst objavljen u dnevnom listu „Kurir“
3. Razmatranje žalbe Maje Sikimić na tekst objavljen na portalu „Novi standard“
4. Razmatranje žalbe Branka Lazarevića na tekst objavljen u dnevnim listu „Blic“
5. Razmatranje žalbe Petera Palatinuša na fotomontažu objavljenu u nedeljniku „Kikindske“
6. Razmatranje žalbe Petra Jeremića na tekst objavljen u dnevnim listu „Alo“

1. Beogradski centar za ljudska prava podneo je žalbu Savetu za štampu, smatrajući da je komentarima ispod teksta na Fejsbuk strani lista „Blic“ prekršena odredba Kodeksa novinara koja se odnosi na zabranu diskriminacije zasnovane, u ovom slučaju, na seksualnoj orijentaciji. Iz rasprave i odlučivanja o ovoj žalbi bila je izuzeta Vera Didanović, zaposlena u kompaniji „Ringier Axel Springer“, koja je izdavač „Blica“. U toku rasprave, Stojan Marković je izrazio sumnju u to da Komisija uopšte može da odlučuje o prekršaju Kodeksa, budući da je reč o komentarima čitalaca koji su objavljeni na društvenoj mreži, a ne na portalu. Ostali članovi su se saglasili sa tim da Komisija do sada nije odlučivala o ovakvim slučajevima, ali su Ivana Stjelja i Nevena Krivokapić ukazale da u Smernicama za primenu Kodeksa novinara u onlajn sferi, kako u preambuli, tako i u samim smernicama, postoje odredbe koje ukazuju da se one mogu primeniti na sadržaje objavljene na svim platformama na kojima mediji promovišu svoje sadržaje, pa tako i na društvenim mrežama. Nevena Krivokapić je objasnila da Smernice nemaju „težinu“ Kodeksa, ali da bi Komisija morala da poštuje pravila koja je Savet utvrdio tim dokumentom, ističući i da je ovaj slučaj veoma važan za utvrđivanje buduće prakse, kao i da nema nikakve dileme da su objavljeni komenatri diskriminatorni i uvredljivi.

Ljiljana Smajlović je rekla da je „Blic“ upozoren da su komentari neprihvatljivi, ali da list odbija da reaguje i ukloni ih, tako da je potpuno jasno da su odgovorni za njih. Komisija je, nakon, rasprave, sa devet glasova „za“ i jednim „uzdržanim“ odlučila da je list prekršio odredbu Kodeksa koja se odnosi na zabranu diskriminacije.

2. Predsednik Gej lezbejskog info centra podneo je žalbu Savetu za štampu jer se, po njegovom mišljenju, naslovom spornog teksta promoviše izvršenje krivičnog dela ubistva i doprinosi opštoj društvenoj homofobiji. Članovi Komisije za žalbe smatrali su da tvrdnje iz naslova teksta ne treba tumačiti na način na koji to radi podnosilac žalbe, odnosno da citirana izjava pevačice nije poziv na ubistvo homoseksualaca. Komisija je, zato, jednoglasno odlučila da „Kurir“ nije prekršio Kodeks novinara.

3. Maja Sikimić obratila sa Savetu za štampu, verujući da je u autorskom tekstu Nebojše Bakareca, u tu vreme kandidata SNS za odbornika Skupštine Beograda, koji je objavio „Novi standard“, iznet niz neistina i uvreda, od kojih se deo odnosi i na nju i njenog oca Vladimira Nikolića. Ljiljana Smajlović je naglasila da je sve što je Bakarec napisao o Vladimiru Nikoliću netačno, a da je reč o verovatno najdrastičnijem slučaju zlupotrebe pravosuđa u vreme Miloševićevog režima. Nikolić je, kako je objasnila, posle ubistva na Ibarskoj magistrali, zbog navodnog odavanja informacija SPO-u, uhapšen, maltretiran i osuđen i to je bila prva presuda koja je poništena posle 5. oktobra. Dodala je da Bakarec sigurno sve to zna, a ponaša se kao da je vreme stalo pre 5. oktobra i da se ništa nakon toga nije dogodilo, što je potpuno neobjašnjivo. Vlado Mareš je rekao da je reč o čudnoj osionosti autora teksta, pri čemu je još čudnije to što piše o nečemu što u stvari nema veze sa temom kojom se bavila emisija koja mu je bila povod za tekst – a to su politički „preletači“. Tamara Skrozza je navela i da je problem, sem objavljivanja netačnih informacija, i sam povod za objavljivanje teksta – Bakarec je Maju Sikimić i njenog oca „uvukao“ u priču iznerviran prilogom druge novinark N1. To praktično znači, rekla je, da kome god se ne sviđa neki tekst ili prilog jednog novinara nekog medija, može da se na ovakav način bavi nekim drugim iz istog medija, što je sa etičkog stanovišta potpuno neprihvatljivo. Komisija je, posle diskusije, jednoglasno odlučila da je „Novi standard“ prekršio tačke 1, 2, 4 i 5 Odeljka I, tačke 1, 2 i 3 Odeljka V i tačku 1 Odeljka VII i izrekla portalu javnu opomenu.

4. Branko Lazarevića podneo je žalbu Savetu za štampu verujući da je spornim tekstom prekršeno više tačaka Kodeksa novinara time što je, sa kolegama Ministarstva spoljnih poslova, označen kao počinilac krivičnog dela, nakon čega je, kako „Blic“ tvrdi, i napredovao u službi. U raspravi i odlučivanju nije učestvovala Vera Didanović. Tamara Skrozza je, u toku rasprave, istakla da su u tekstu iznete veoma teške optužbe bez ikakvih dokaza, te da su spekulacije predstavljene kao činjenice. Ona je dodala da svakako postoji javni interes da se piše o ovoj temi, ali to ne treba da se radi na način na koji je to uradio „Blic“ ovoga puta, ničim ne potkrepljujući svoje tvrdnje. Takvo izveštavanje, kako je naglasila, može da bude kontraproduktivno, da ubuduće niko više ne veruje ni u šta što pročita. Sličnog mišljenja bila je i Nevena Krivokapić, koja je, ipak, rekla i da misli da nije prekršena odredba Kodeksa koja se odnosi na zaštitu privatnosti, na šta se podnosilac žalbe takođe žalio, jer je sporna fotografija snimljena na javnom mestu, pred zgradom suda. Dragan Đorđević je

ukazao da je iz teksta jasno da je slučaj još u predistražnom postupku, a „Blic“ izričito tvrdi da su „krali“. Ljiljana Smajlović je rekla da se list bavi spekulacijama, da i sami znaju da Lazarević nije učestvovao u toj mahinaciji, ali da ga, svejedno, označavaju kao nekoga ko je učestvovao u krađi. Zlatko Čobović je rekao da o ovom slučaju treba da se piše, ali na drugi način, odnosno da bi list trebalo da se bavi time zašto istraga stoji, a potom i time da li su zaista napredovali oni koji su krivi za eventualne mahinacije. Stojan Marković i Vlado Mareš imali su, međutim drugačije mišljenje – da u ovom slučaju preovlađuje javni interes da se utvrdi da li su naše diplomate u Grčkoj bile uključene u neki kriminal i da se ne dozvoli da se to zataška. Lazarević je bio nadređen onima koji se sumnjiče za te malverzacije i zbog toga je i sam odgovoran. Komsija je, potom, sa osam glasova „za“ i dva „protiv“ odlučila da je list prekršio tačke 1, 2, 4 i 5 Odeljka I, tačku 3 Odeljka IV i tačke 1, 2 i 3 Odeljka V.

5. Peter Palatinuš podneo je žalbu, smatrajući da mu je fotomontažom, objavljenom u redovnoj rubrici lista „Fotognjavaža“ naneta uvreda kao pripadniku mađarske nacije, te da „Kikindske“ šire mržnju i netoleranciju. Petar Jeremić je istakao da lokalni funkcioner, koji i sam koristi uvredljive izraze u saopštenjima koja potpisuje, mora biti spreman da istrpi i kritiku na svom račun, posebno što je reč o satiričnoj rubrici. Ivana Stjelja je naglasila da objavljena fotomontaža nije uvredljiva za nacionalnu manjinu, odnosno da ne vidi u tome nikakvu diskriminaciju, te da smatra da Komsija ne treba da se bavi ostalim stvarima koje su odnose na političko i ideološko opredeljenje bilo podnosioca žalbe bilo glavnog urednika nedeljnika, na šta je ukazano i u žalbi i u odgovoru na nju. Članovi komisije su jednoglasno odlučili da „Kikindske“ nisu prekršile Kodeks.

6. Član Komisije za žalbe Petar Jeremić podneo je žalbu, verujući da je, pre svega naslovnim blokom, list, zarad atraktivnosti, obmanuo svoje čitaoce, predstavljajući im nagađanja i pretpostavke kao činjenice i doprineo širenju panike najavljujući početak svetskog rata koji niko neće preživeti. Jeremić nije učestvovao u raspravi i odlučivanju o ovoj žalbi. Ljiljana Smajlović je rekla da razume da je Petar Jeremić želeo da deluje „vaspitno“ i da ukaže na to da ne treba izveštavati na takav način, ali da je protiv njegove žalbe, pre svega zato što ne veruje da se iko zaista uplašio zbog onoga što je „Alo“ objavio. Takođe, kako je istakla, nije tajna da bi u slučaju atomskog rata zaista bio „kraj sveta“, te da postoje ozbiljne analize da su šanse da dođe do takvog sukoba mnogo veće kada je jedna sila daleko snažnija, nego kada postoji neka ravnoteža moći. Tamara Skrozza je naglasila da ne bi imala ništa protiv da neko ukaže na mogućnost izbijanja svetskog rata na osnovu podataka koje je Smajlović iznela, ali da u ovom slučaju najave „kraja sveta“ nisu potkrepljene ničim, u tekstu ništa ne opravdava naslov koji ozbiljno diže tenzije i iznemirava javnost. Vlado Mareš je rekao da je saglasan sa Ljiljanom Smajlović, da kada postoji bilo kakva opasnost od sukoba tih razmera to treba „udariti na sva zvana“ i dodao da je naslov malo preteran, ali da veruje da je u ovom slučaju to dozvoljeno i da ne predstavlja širenje panike. Stojan Marković je, međutim, rekao da nije dobro da Komisija šalje poruke medijima da slobodno mogu da preteruju u čemu god hoće. Komisija je, po završetku rasprave, sa devet glasova „za“ i jednim „protiv“ odlučila da su prekršene tačka 2 Odeljka I i tačka 1

Odeljka II, dok „za“ odluku da je prekršena i tačka 8 Odeljka VI, koja se odnosi na širenje straha, nije bilo potrebne većine od osam glasova.

Sednica je završena u 19.10 sati.

Zapisnik vodila

Gordana Novaković

Predsedavajući

Vlado Mareš